

[REDACTED]

Nr. 4899/II/P

Mevrouw,
Mijnheer,

In verenigde vergadering van 20 maart 1980 heeft de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (V.C.T.) uw klacht onderzocht gericht tegen de weigering van de gemeenteraad van St.-Genesius-Rode twee nieuwe straatnamen "Spaanderboerlaan" en "Bezembinderlaan" in het Frans te vertalen.

Luidens artikel 24 van de bij K.B. dd. 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken (S.W.T.), stellen de plaatselijke diensten die gevestigd zijn in de randgemeenten de berichten, mededelingen en formulieren die voor het publiek bestemd zijn in het Nederlands en in het Frans.

De gemeenteraad van de randgemeente St.-Genesius-Rode dient derhalve de straatnamen in het Nederlands en in het Frans te stellen.

In de verenigde vergadering van de afdelingen der V.C.T. werd evenwel geen meerderheid bereikt omtrent de noodzaak van een vertaling van de betrokken straatnamen.

Volgens de Nederlandse Afdeling van de V.C.T. kunnen niet alle begrippen weergegeven worden in een andere taal, zelfs indien een loutere vertaling mogelijk is.

Het kan immers gaan over zuiver folklorebenamingen die een zodanige eigenheid bezitten dat bij een overzetting in een andere taal die specifieke eigenheid zou verloren gaan.

Bij folklorewoorden, die het lokaal karakter van een plaats illustreren, gaat het immers niet om een louter vertaaltechnisch probleem; zelfs wanneer louter taalkundig een vertaling bij benadering mogelijk zou zijn, bevat het in streektaal uitgedrukte begrip nuances die bij vertaling met een woord uit het officieel taalgebruik in geen geval kunnen weergegeven worden.

In dergelijke omstandigheden zou een vertaling strijdig zijn met het lokaal karakter van een bepaalde plaats wat zou indruisen tegen de grondwettelijke bepalingen waardoor sinds 1970 het bewaren van de eigenheid der cultuurgemeenschappen steeds sterker beklemtoond is geworden.

Om die redenen besluit de Nederlandse Afdeling van de V.C.T. dat in voorliggend geval een vertaling niet noodzakelijk is.

Het advies van de Franse Afdeling van de V.C.T. luidt als volgt.

Overwegende dat de gemeente St.-Genesius-Rode, in weerwil van de belangrijke Franstalige minderheid die, qua taal, beschermd is, bewust twee benamingen heeft gekozen die zij als folkloristisch en, naar haar gevoelens, derhalve als onvertaalbaar bestempelt en die bestemd zijn voor het aanduiden van twee nieuwe wegen;

- dat uit de adviezen die werden gevraagd aan de Koninklijke Commissie voor Toponymie;
- dat de Nederlandse afdeling van die Commissie geen enkel bezwaar heeft geuit tegen de voorgestelde namen;
- dat de F. afdeling van diezelfde Commissie heeft toegegeven dat de namen "Bezembinder" en "Spaanderboer" volstrekt vertaalbaar zijn en daarom-trent het volgende opmerkt :

"Lexicologisch, kunnen noch spaanderboer noch bezembinder worden beschouwd als Franse woorden. In het Nederlands zijn het trouwens volkomen ontleedbare samenstellingen. Voor bezembinder, is een letterlijke aanpassing mogelijk : lieur de balais, of faiseur de balais of fabricant de balais verkieslijker is (al roept dat laatste meer een bedrijf dan een ambacht op); ook zou er aan een gewestelijke benaming kunnen gedacht worden (aangezien het om een gewestelijk beroep gaat), ramonier (balaisier wordt ook gebruikt, zij het dan niet in België, maar in sommige Franse provincies).

Voor het eerste element van spaanderboer, lijkt het woord "éclisse" de beste tegenhanger. De samenstelling zou dan "marchand d'éclisses" worden (of, ietwat volkser, l'homme aux éclisses). Wil men een eenvoudig woord, dan duikt fagotier op, maar de betekenis stemt niet helemaal overeen (als dat laatste argument niet als een uitsluitel wordt beschouwd, zou ook marchand de fagots passen).

- Dat uit die elementen dus blijkt dat de bewuste woorden best vertaalbaar zijn als volgt : "Bezembinder = Ramonier" en "Spaanderboer = Fagotier);
- Overwegende dat het voeren van een dergelijk beleid door een gemeente met een beschermde minderheid, een element oplevert dat de coëxistentie van de gemeentelijke componenten moet bemoeilijken, daar de bedoeling niet te vertalen tot gevolg heeft dat de ene gemeenschap wordt benadeeld t.o.v. de andere;

- Overwegende dat het gaat om een uitermate gevaarlijk precedent, in de mate dat de weloverwogen bedoeling van de gemeente St.-Genesius-Rode, de Franstalige gemeenschap voor het hoofd te stoten en de S.W.T. links te laten liggen, van die aard is dat zij, in andere gemeenten, gelijkaardige reflexen kan wekken waaruit spanningen tussen de gemeenschappen kunnen groeien;
- Overwegende bovendien dat het weigeren van een straatnaamvertaling aan een bepaalde gemeenschap, neerkomt op taalimperialisme en op het ontzeggen aan die gemeenschap van het recht op meningsuiting in de eigen taal;
- Overwegende dat het verkieslijk ware, voor een gemeente van die aard, voor de benaming van nieuwe straten, termen te kiezen die dergelijke problemen niet laten rijzen, aangezien artikel 24 der S.W.T. een vertaling van de straatnamen voorschrijft, zowel wat de tweetalige als wat de faciliteitsgemeenten betreft;
- Dat, bijgevolg, de Franse afdeling van oorsaal is dat die namen best vertaalbaar zijn en dat de gemeenteraad ze derhalve moet vertalen

Dit tweeledig advies wordt gezonden aan de gemeenteverhoed van St.-Genesius-Rode en aan de Minister van Binnenlandse Zaken die als voogdijoverheid bij de klacht betrokken is.

Hoogachtend,

De Voorzitter

